

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2019/86

Karar Sayısı:2019/68

Karar Tarihi:19/9/2019

R.G.Tarih - Sayısı:Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN:Aksaray İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU:4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 14/2/2019 tarihli ve 7164 sayılı Kanun'un 33. maddesiyle değiştirilen 20. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin birinci cümlesinin "...*bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez.*" bölümünün Anayasa'nın 2., 13., 35., 36., 38. ve 48. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY:Davacıya ait akaryakıt istasyonunun mühürlenmesine ilişkin işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu bölümün de yer aldığı 20. maddesi şöyledir:

"İdarî yaptırımlar

Madde 20- (Değişik:14/2/2019-7164/33 md.)

İdari yaptırımlar; tedbirler, lisans iptalleri ve idari para cezalarından oluşur. Bu Kanuna göre idari para cezaları, tedbirler ve lisans iptallerinin uygulanması bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, alınan tedbirler ve lisans iptalleri diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez

Bu Kanuna göre idari yaptırımlar aşağıdaki usulde yürütülür:

a) Lisans sahibi kişiler hakkında bu Kanuna, ikincil mevzuata veya lisans hükümlerine, Kurul kararlarına aykırı davranılması hâlinde; Kurul tarafından belirlenen niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olan fiiller için ilgisine Kurum veya Kurumca yetkilendirilen kuruluşlar tarafından, otuz gün içerisinde aykırılığın giderilmesi, aksi halde hakkında geçici durdurma yapılabileceği ihtar edilir. Verilen ihtar süresi sonunda mevzuata aykırı durumu devam ettirenlerin ilgili piyasa faaliyeti altmış gün süre ile geçici olarak durdurulur. Niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olan fiilin tespit tarihinden itibaren iki yıl içerisinde tekrar edilmesi hâlinde ise ihtar işlemi uygulanmaksızın ilgili piyasa faaliyeti altmış gün süre ile geçici olarak durdurulur. Geçici durdurma süresince, tehlikeli eylemin veya kötünîyetin veya ürünlerde zarar oluşmasının önlenmesi ile faaliyetin durdurulmasına neden olan durumun ortadan kaldırılmasına ilişkin faaliyetler dışında hiçbir piyasa faaliyeti yapılamaz. Geçici durdurma süresi sonunda da tespit edilen aykırılıklar giderilmezse, faaliyetin durdurulmasına devam edilerek soruşturma başlatılır ve gerekli idari yaptırımlar uygulanır. Lisans iptalleri Kurumca yapılacak soruşturma neticesine göre karara bağlanır. Yapılan geçici durdurma sonrasında mevzuata aykırı durumun ortadan kalkması hâlinde geçici durdurma hali sona erdirilir.

b) Lisans sahibi kişiler hakkında, bu Kanuna, ikincil mevzuata veya lisans hükümlerine, Kurul kararlarına aykırı davranılması hâlinde, niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayan fiiller

ile 5607 sayılı Kanunda belirtilen akaryakıt kaçakçılığına ilişkin fiiller için ilgilisi hakkında Kurum tarafından doğrudan idari soruşturma başlatılarak gerekli yaptırımlar uygulanır. Lisans sahibinin ilgili piyasa faaliyeti niteliği itibarıyla düzeltme imkânı olmayan, kötünîyet veya tehlikeli eylem sonucunu doğuran fiilleri nedeniyle Kurumca geçici olarak durdurulabilir.

*c) 5607 sayılı Kanunda belirtilen kaçakçılık fiillerinin işlendiği tespit edilen rafineri hariç her türlü tesiste lisansa tabi tüm faaliyetler kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar veya mahkeme kararı kesinleşinceye kadar Kurum tarafından geçici olarak durdurulur ve **bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez**. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Lisans sahibine verilen idari para cezası ödenmeden lisansa konu tesis için lisans verilmez.*

ç) Kaçakçılık fiilinin sadece ulusal marker seviyesi ile ilgili olması durumunda, geçici durdurma kararı akredite laboratuvar analiz sonucuna göre verilir. Akredite laboratuvar analiz sonucunun bildirilmesine kadar kaçak akaryakıt satışını engelleyecek idari tedbirler Kurum tarafından alınır. Seyyar kontrol cihazı ile yapılan ulusal marker kontrol sonucunun geçersiz çıkması hâlinde, alınan numune en geç beş iş günü içinde laboratuvara teslim edilir. Laboratuvar, yapılması istenilen analizleri numune özellikleri değişime uğramadan onbeş gün içinde yapar ve sonucunu en geç üç iş günü içinde Kuruma ve ilgililerine bildirir.

d) Lisans almaksızın lisansa tabi bir faaliyet gösterildiğinin tespiti hâlinde, tesisler, lisans alınıncaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hale getirilinceye kadar mühürlenir ve ilgililer hakkında soruşturma başlatılır. Mühürlemeye ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

e) Bu Kanuna göre yapılan talep veya işlemlerde, kanuna karşı hile veya yalan beyanda bulunulduğunun tespiti hâlinde lisans iptal olunur.

f) Kaçak ürün ikmal edenlerin lisansı iptal edilir. Teknik düzenlemelere uygun olmayan ürün ikmal edenler zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Teknik düzenlemelere uygun olmayan akaryakıt ikmalî nedeniyle kullanıcıya verilen zarar ve hasarların tazmini hususu, lisans sahibi gerçek ve tüzel kişilerin lisanslarında ve sözleşmelerinde yer alır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Mühürlemeye rağmen, faaliyetlerini sürdüren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin suçun işlenişine iştirak eden yetkilileri hakkında, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 203 üncü maddesi hükümleri uygulanır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Yakup MACİT tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırlarsa bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmayaya yetkilidirler. Ancak, anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir.

Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme 5015 sayılı Kanun'un 20. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin birinci cümlesinin "...*bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez.*" bölümünün iptalini talep etmiştir.

4. Bakılmakta olan davanın konusunu, bir akaryakıt istasyonunda kaçak mazot satışı yapıldığı gerekçesiyle gerçekleştirilen mühürleme işleminin kaldırılmasına yönelik talebin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından reddine dair işlem oluşturmaktadır.

5. 5015 sayılı Kanun'un anılan maddesinde yer alan ve iptali talep edilen "...*bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez.*" bölümü geçici olarak faaliyeti durdurulan tesis için mühürleme süresince başka bir kişiye lisans verilmeyeceği hususunu düzenlemektedir. Bakılmakta olan davada mühürlenmiş tesis için bir başka kişiye lisans verilip verilmemesine ilişkin herhangi bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Dolayısıyla Kanun'un 20. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin birinci cümlesinin "...*bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez.*" bölümü davada uygulanacak kural değildir.

6. Açıklanan nedenlerle kuralın itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 14/2/2019 tarihli ve 7164 sayılı Kanun'un 33. maddesiyle değiştirilen 20. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinin birinci cümlesinin "...*bu süre içinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmez.*" bölümünün itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 19/9/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye

Üye

Üye

Esas Sayısı:2019/86

Karar Sayısı:2019/68

M. Emin KUZ

Kadir ÖZKAYA

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ